

ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády

—

výroční zpráva za rok 2014

Jižní Hády:

Vrch Hády se nachází na východním okraji Brna a spadá již do jižní části Moravského krasu. Vzhledem k poloze, klimatickým a geologickým podmínkám a působení člověka se na jižních svazích Hádů vyvinula a zachovala vzácná společenstva kulturní stepi.

Od začátku 20. století však došlo k postupnému otevření několika lomů a těžební prostor byl definitivně zrušen až v roce 1998. Těžba v jednotlivých částech lokality ovšem ustala již o řadu let dříve a začaly i první rekultivační práce. Lom Džungle byl částečně zavezen, v Růženině lomu se podařilo prosadit unikátní přírodě blízkou rekultivaci a etážový lom byl více méně ponechán přírodní sukcesi.

I přes odtěžení značné části přírodně cenných ploch, zůstávají Hády lokalitou mimořádného přírodovědného významu v nadregionálním měřítku. Neopomenutelný je také význam rekreační.

Většina území Hádů dnes požívá zákonné ochrany. Rozkládá se zde NPR Hádecká planinka, PP Kavky, PP Velká Klajdovka, VKP Odvaly a EVL Růženin lom.

Naše organizace:

Pozemkový spolek Hády vznikl na podzim roku 2000 jako základní organizace Českého svazu ochránců přírody. Vznikl tak samostatný subjekt umožňující o vzácné území efektivně programově pečovat. Dlouhodobým cílem Pozemkového spolku Hády je zajistit optimální využívání lokality Hády tak, aby byla zachována a dále rozvíjena její jedinečná přírodní hodnota, ale zároveň umožněno šetrné rekreační využití části území, a to zejména k ekovýchovným aktivitám.

Pozemkový spolek Hády je dnes vlastníkem lomu Džungle a větší části pozemků v etážovém lomu. V dlouhodobém pronájmu na dobu neurčitou má pozemky v PP Kavky, EVL Růženin lom a plochy v PP Velká Klajdovka a bezprostředním okolí.

Přehled činností ZO ČSOP PSH v roce 2014:

Vlastnictví a pronájem pozemků

V roce 2014 byl realizován odkup dosud jen pronajímaného pozemku č. p. 8004/3, k. ú. Židenice (2750 m²) od společnosti Českomoravský cement, a. s. Pozemek je součástí přírodovědně velmi hodnotného území, jehož značnou část již ZO ČSOP PSH vlastnil. Cílem odkoupení bylo zajištění ochrany zdejší přírody a soustavného odborného managementu i do budoucna. Finanční prostředky na odkup pozemku poskytla Nadace Veronica. Nadační příspěvek pochází z výnosů 11. benefiční aukce Nadace Veronica a daru firmy SAKO.

Nově do pronájmu od společnosti Českomoravský cement, a. s. získal Pozemkový spolek Hády pozemek č. p. 7989/15, k. ú. Židenice (4650 m²). Pozemek se nachází v nárazníkové části Hádů při patě kopce, asi 300 m od Růženina lomu. Do budoucna by měl být tento pozemek udržován a sloužit k podpoře biodiverzity a vzácných druhů hádecké oblasti.

Management spravovaných území

I v roce 2014 probíhaly v naší režii údržbové zásahy ve všech spravovaných hádeckých chráněných územích a jejich ochranných pásmech za účelem uchování charakteru zdejších vzácných biotopů s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů. Zásahy v PP Kavky, PP Velká Klajdovka a také v EVL Růženin lom spočívaly konkrétně zejména v sečení, prořezávkách, likvidaci nežádoucích náletových dřevin a invazních rostlin, odstranění nahromaděné biomasy a vyklízení od odpadků. Soustavně jsme se také věnovali údržbě (kosení, pasení...) dna lomu Džungle a jeho okolí – území, které je prakticky celé mimo legislativní ochranu a bez údržby by rychle opět zarostlo ruderalní vegetací s potenciálem šíření do zvláště chráněných území v sousedství. Práce na Hádech byly podpořeny také několika projekty – viz dále.

Působení na veřejnost, ekovýchova

V roce 2014 jsme v terénu realizovali řadu výukových programů především pro děti a mládež. Zaměřili jsme se také více na podporu dobrovolníků. Významným počinem v oblasti ekovýchovy a osvěty ve vztahu k široké veřejnosti pak bylo vybudování nové naučné stezky.

Chceme, aby se o významu Hádů dozvědělo co nejvíce lidí, kteří do zdejší oblasti zavítají. Nejdostupnější a hojně navštěvovaná je jižní strana kopce. Právě ta je i se svými lomy nejzajímavější také z pohledu přírodovědného. Díky podpoře projektu v rámci programu „Blíž přírodě“ jsme mohli 9. listopadu 2014 slavnostně otevřít novou naučnou stezku „Hádecké lomy a okolí“. Stezka začíná u brány do etážového lomu, čítá osm zastavení včetně

velkého panoramatického panelu a kamenného stratigrafického sloupu a dá se projít celá jako asi 2km okruh.

Již tradičně jsme i v roce 2014 uspořádali 24. 5. jarní a 21. 9. podzimní „Den otevřených dveří“ v hádeckých chráněných územích. Tyto akce jsou určeny nejširší veřejnosti a odborníci při nich provází zájemce po nejzajímavějších částech Hádů. Terénní exkurze po hádecké přírodě jsme nabízeli také jako výukový program pro školy. Během 12 exkurzí absolvovalo terénní vzdělávací program o přírodě 286 žáků základních a středních škol.

Hlavním centrem komunikace naší organizace s veřejností je od roku 2011 Lamacentrum v lomu Džungle. Lamacentrum vzniklo jako místo propojení lidí, přírody, zážitku a poznání. V unikátním prostoru vzniklo zázemí pro návštěvníky Hádů oživené o zajímavá zvířata, která výborně slouží také při zážitkově-vzdělávacích programech pro děti. V roce 2014 jsme pokračovali v realizaci programů pro organizované skupiny a návštěvníkům z řad veřejnosti jsme se věnovali během pravidelných otevíracích hodin (v letní sezóně deset hodin týdně). Pokračovali jsme také v pořádání větších tematických akcí zaměřených na rodiny s dětmi.

Mateřské školy: 24 programů, 670 dětí

Základní a střední školy: 27 programů, 483 dětí

Kroužky, CVC, tábory a soukromé skupiny: 43 programů, 826 dětí

Exkurze VŠ studentů: 1 program, 14 osob

Zdravotně postižení: 2 programy, 18 osob

Návštěvníci v otevírací době: 7586 osob

Na podzim 2014 započala také realizace velkého projektu FNNO, a to programy pro školky. V rámci podzimních programů děti vysázely oskeruše do obnovovaného sadu pod Lamacentrem.

Získané granty a dotace na projekty v roce 2014:

- Nadace Veronica – benefiční aukce Nadace Veronica: *Odkup pozemků v CHÚ na Hádech a edukační a herní prvky v blízkém ekocentru*
- NET4GAS, s. r. o. ve spolupráci s ČSOP – Blíž přírodě: *Naučná stezka "Hádecké lomy a okolí" – atraktivní a přírodovědně velmi cenná lokalita na kraji Brna*
- Grantový fond ČSOB – menší komunitní grant (ČSOB a Era ve spolupráci s Nadací VIA): *Oprava a zabezpečení cest v přírodní lokalitě Hády a osazení cest dřevěnými lavičkami*
- Nadace Partnerství + Reda – Výsadba stromů pro NNO 2014: *Výsadba sadu s dětmi z mateřských škol*
- ČSOP ve spolupráci s MŽP a LČR – Ochrana biodiverzity: *Exkurze pro veřejnost po chráněných územích Hádů na kraji Brna a akce "Setkání s přírodou"*
- ČSOP ve spolupráci s MŽP a LČR – Ochrana biodiverzity: *Podpora stepních společenstev na jižním svahu Hádů a výsadba původních druhů dřevin na deponii zeminy zarůstající nálety*
- ČSOP ve spolupráci s MŽP a LČR – Ochrana biodiverzity: *Inventarizace ohrožených druhů plevelů na opuštěných polích pod Hády (Brno-Maloměřice) a založení genofondové banky semen*
- ČSOP ve spolupráci s MŽP a LČR – Ochrana biodiverzity II: *Obnova plevelových společenstev při okraji pole pod Hády*
- ČSOP ve spolupráci s LČR – Dřevo: *Dřevěné lavice do altánu pro výukové programy pro školy a pro odpočinek návštěvníků hádeckého eko- a infocentra*

- ČSOP ve spolupráci s LČR – Infocentra: *Infocentrum ČSOP Hády*
- ČSOP ve spolupráci s MŽP – Podpora vzniku a rozvoje pozemkových spolků: *Podpora managementových opatření na pozemcích ve vlastnictví či nájmu ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády*
- Statutární město Brno (OŠMT MMB): *Zážitkově-vzdělávací programy v Lamacentru pro školní děti a mládež*
- Statutární město Brno (OŽP MMB): *Péče o suchomilnou vegetaci hádeckého lomu*
- Statutární město Brno (OŽP MMB): *Podpora dobrovolnictví ve městě Brně*
- Statutární město Brno (OŽP MMB): *Terénní výukové trasy přírodou Hádu*
- Městská část Brno-Líšeň: *Lamy alpaky na Dni dětí na Dělnáku*
- Městská část Brno-Líšeň: *Úklid chráněných území na Hádech*
- Fond pro NNO – EHP fondy – podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska – společný projekt Rezekvítku a ZO ČSOP PSH na období 2014–2016: *Spojme síly, vraťme brněnské přírodě její bohatství*

Činnost naší organizace dále podpořili svou prací dobrovolníci a drobnějším finančním či hmotným darem několik jednotlivců/firem.

Poděkování:

Děkujeme všem, kteří s námi v roce 2014 nějakým způsobem spolupracovali a jakkoliv podpořili naši činnost.

Vedle institucí a společností, které podpořili některé z našich projektů, děkujeme především drobným dárcům a všem našim dobrovolníkům, mezi kterými musíme vyzdvihnout členy Klubu geocacherů Brno. Velký dík pak patří MVDr. Táně Husákové za pomoc, ochotu a cenné rady.

Finanční rozvaha (v tis. Kč):

Aktiva		Pasiva	
<i>Stálá aktiva</i>	5916	<i>Vlastní zdroje krytí stálých a oběžných aktiv</i>	7 411
		jmění	7579
pozemky	5606	hospodářský výsledek	-168
samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1387		
		<i>Cizí zdroje</i>	346
oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	-1077		
		dodavatelé	136
		ost závazky	80
<i>Oběžná aktiva</i>	1 841	zaměstnanci	3
		závazky k institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	18
zvířata	233	daň z příjmů	0
zásoby	8	ostatní přímé daně	12
pohledávky	73	daň z přidané hodnoty	22
pokladna	23	ostatní závazky	0
bankovní účty	1 495		
příjmy příštích období			
náklady příštích období	9	dohadné účty pasivní	0
dohadné účty aktivní		Výnosy příštích období	75
Úhrn aktiv	7 757	Úhrn pasiv	7 757

Hospodářský výsledek (v tis. Kč):

Výnosy		Náklady	
Příjmy z vlastní činnosti	995	Spotřeba mater a prod zboží	306
Změna stavu zvířat	15	Opravy	
Dotace	640	Cestovné	
z toho:		Náklady na reprezentaci	5
EHP - FNNO	95		
Státní rozpočet a EU	294	Ostatní služby	590
		Mzdové náklady - zaměstnanci, dohody	790
Statutární město Brno	54	Pojištění	159
JMK	197	Ostatní sociální náklady	2
Ostatní výnosy	4	Silniční daň	5
Tržby z prodej dlouh majetku	0	Daň z nemovitosti	0
Přijaté členské příspěvky	2	Ostatní	25
		Odpisy ,prod majet	130
Dary	190	Poskytnuté příspěvky	2
Výnosy celkem	1846	Náklady celkem	2014
Hospodářský výsledek			-168